

Hermann Schuckmann Christianus Schmid

Collegii Theologici Disputatio Decimaquarta De Ecclesia Etimnisterio Ecclesiastico

Rostochi[i]: Kilius, 1649

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn738370622>

Druck Freier Zugang

R. u. Nord 1049.

Schückmann, Hermann^h

Vent. Schmid, Christian

XIV

78
COLLEGII THEOLOGICI
DISPUTATIO DECIMAQUARTA

DE

ECCLESIA ET IMNISTE-
RIO ECCLESIASTICO.

Quam

ADJUVANTE GRATIA
SPIRITUS CHRISTI,

Cum suffragio Amplissimæ Faculta-
tis Theologicæ in incluta Universitate
Rostochiensis,

P R Æ S I D E
V I R O

Admodum Reverendo, Clarissimo atq; Excellentissimo,

DN. HERMANNO SCHUCK-
MANN, SS. Theol. Doctore & Professore
Publico Celeberrimo, Præceptore & Promotore,
suo omni honoris cultu prosequendo,

*Publicè in Auditorio Majori die 5. Maij
interrogantium examini submittit*

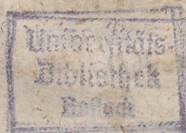
CHRISTIANUS SCHMID/
Damô-Pomeranus.

ms(o)se

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Ac. Typ. Anno 1649.

Non staret mundus, si non *Ecclesia* staret,
Hanc ubi sustuleris, terra cadaver erit.
Sed nec deficiet Sacri Communio cœtus
Voce *Ministrorum* dum vocat ipse *DEUS*.

*In gratiam Dn. Respondentis
cum voto dab.*

PRÆSES,

Expurgat Solymâ Salvator in urbe *Sacratum*,
Templum, & commotâ voce reformat idem.
Haud aliter Spartam magnis conatibus ornans,
FABRICI, expugnas fortiter, ecce, malum.
Constituâ fabricam monstrosam tollere Papa,
Dum puram statuis, detrahâs omne nefas.
Lucebâs quondam Mystes venerabilis ara,
Stella instar, Superi & pars Sacrosancta chori.

Præstantissimo Dn. Fabricio Civi &
Amico suo de Ecclesia disputanti

L. M. Q.

S.

M. Michael Watsonius.

Chri-

Christigenis Pater est Deus: est Ecclesia mater,
Scilicet ipsius fabrica vera DEI:
Doctorum cathedra est nutrix. Hæc nutrit: at illa
Patre DEO natos suscipit atq; fovet.
In fabricâ Domini qui vis fabricare FABRICI:
CHRISTIANUS matrem noscere ritè studes.
Ubera nutricis sic sugito, lacte puellōs
Illius matris quò satiare queas.

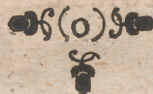
*Hæc Dn. Resp. Amico ac populari suo
gratulabundus scripsit*

Petrus Zutherus.

Felix quem sanctum certans Ecclesia Fabrum,
Invenit, hunc cernent calica castra Fabrum.
Es Faber in Fabricâ FABRICI Frater amande,
Malleolis clypeos cudis & arma geris,
Arma geris miles, scutoq; furentia tela
Excipis, argutè stringis in Antilogos.
Macte Faber, clypeos eude, ac hic fortis in hostem
Milita, & in cælis victor amandus eris,

Fraternæ affectionis ergo, sic Dn. con-
terraneo suo glatulatur

Joachimus Schrubbe/
Gryphenb. Pom.

DISPUTATIO XIV.
DE ECCLESIA & MINISTERIO
ECCLESIASTICO;

THESIS I.

Effectum meriti Christi, semen & cor-
pus ejus mysticum, regnum spirituale, custos me-
diorum salutis, & subjectum, in quo finem conse-
quantur actiones Dei salutiferæ, ECCLESIA est, Schmid
Jes. 53. & 54. Eph. 5. 1. Tim. 3. &c. & extrâ hanc Damo-
nulla salus, nulla spiritualis vita &c. Appellationes Pomer.
illius præcipue sunt קהל, קָהָל, ἐκκλησία. Illa & ista formam potif-
ficium, quæ in societate, congregatione &c. consistit, & quidem ad ha-
bendam mutuam communionem, & oportune quid obeundum præstan-
dumve conjunctim, (quæ vis est in primis vocis קָהָל) Hæc principium,
videl. vocationem subinfert. Atq; ita significatur Coetus è promiscuâ
hominum multitudine ad *κoinωνίαν* fidei à Deo evocatus in tempore,
præviâ electione, quâ tamen (non minùs quàm vocatione divinâ) ho-
mo suâ culpâ indignum se facere, à communionem cum Deo excludere,
& sic reprobis fieri potest. Pro exemplo sunt Israelitarum plures Deut. 7,
v. 4, s. 6. &c. 1. Cor. 10. v. 15. Judas Job. 6. v. 70. & alii (Secus est cum
prædestinatione finaliter credentium, de quâ Diss. 7.) Usurpantur verò
adductæ voces, tum de catholico vel universali regno Christi, v. g. Ps. 1.
v. 5. Ps. 22. v. 26. Matth. 16. v. 18. Eph. 1. v. 22. Col. 1. v. 18. &c. tum de cœ-
tibus restrictis particularibus, e. g. 1. Chron. 28. 8. Num. 15. v. 25, 26. 1. Cor. 1.
v. 2. Apoc. 1. 2. 3. Item Matth. 18. v. 17. ubi notandum; quemcunq; cœ-
tum, etiam minimum, quolibet loco vel tempore in Christi nomine con-
junctum, respectum habere ad universalem & per totum orbem disper-
sam Ecclesiam, cumq; eâdem unum corpus sub uno capite in uno eo-
demq; spiritu coagmentatum efficere, & hinc communibus ejusdem
bonis, excellentiâ ac potestate divinitus concessâ frui. His adde vocem
συναγωγή, quæ & ipsa in N. T. concionem congregatam ad cultum
Deo exhibendum notat, Jac. 2. v. 2. Ebr. 10. 25.

§. 2. AUCTOR Ecclesiæ ratione initii, medii, finis; respectu voca-
tionis, justificationis, glorificationis, adeoq; fundator, gubernator,
conservator, unus Deus est; qui ipse sibi eligit populum peculi *Deut. 7.*
v. 6. instaurat collapsam domum David, *Amos 9. v. 11. adde Act. 2. 39. col-*

O

ligit

ligit Ecclesiam ex Judæis & gentibus in N. T. *Rom. 9. v. 24. seqq.* facit;
 creat, generat vera ejus membra *Pf. 100. v. 3. Jes. 43. v. 15. c. 49. v. 21, 22. conf.*
6. 66. v. 8, 9. &c. Tribuitur autem opus colligendæ perficiendæq; Eccle-
 siæ in specie Deo PATRI, seu adoptanti sibi filios &c. in Christo per Spi-
 ritū S. *Eph. 1. &c.* Tribuitur CHRISTO, tum inprimis ratione acquisitionis
 per redemptionem *Act. 20, 28. Apoc. 5. v. 9, 10. Job. 10. v. 15. conf. Pf. 12.*
29, 30, 31, 31. Jes. 53. v. 12. c. 54. &c. tum ablutionis (purificationis) *Apoc. 1.*
v. 5, 6. Eph. 5. 25, 26. foundationis & sustentationis (hic enim unicum
 fundamentum est, cui insistit totum ædificium spirituale 1. *Cor. 3. 11.*
Act. 4. v. 11, 12.) tum directionis, gubernationis, influxus, virtutis &c. Hinc
 appellatur Caput corporis sui *Eph. 1. v. 22, 23.* Pastor, Episcopus (inspe-
 ctor) animarum *Job. 10. v. 11. 1. Pet. 2, 25.* Princeps pacis *Jes. 9.* Dux sa-
 lutis *Ebr. 2. v. 10.* Rex perpetuus, cui pater ex principio incarnationis, me-
 riti, satisfactionis, peculiariter commisit administrationem regni gratiæ,
 unā cum judicio; *Luc. 1. v. 32, 33. Job. 5, 22. 1. Cor. 15. 24. Act. 17. v. 31.*
 Et in hac administratione potissimum se exserit, certo ordine, operatio
 SPIRITUS S. (per quem omne Dei consilium ac propositum ultimò in
 hominibus absolvitur & perficitur) & quidem corda movendo, incli-
 nando, convincendo, sanctificando, Christum clarificando, carni mun-
 do, Satanz obfistendo, infirmitatibus fidelium succurrendo, eosdem do-
 cendo, corroborando, stabiliendo, vivificando *Job. 16. v. 8. seq. c. 14. v. 26.*
Rom. 8. v. 13, 26. 11. seqq. 1. Job. 2. v. 27. 2. Cor. 3. v. 17, 18. &c. Usq; adeò
 ut subtracto spiritu Dei (cujus est unire caput cum membris, vitam cum
 naturā mortuis) id quod relinquitur, non nisi pro cadavere sit haben-
 dum. His positis notanda veniunt circā considerationem causæ efficien-
 tis 1. Ipsa Dei opera, quæ referuntur ad duò capita, acquisitionem bono-
 rum cœlestium, eorundemq; applicationem. Illa facta est per unicam,
 Christi oblationem; hæc sit vocatione, conversione, justificatione, sancti-
 ficatione, glorificatione. Quæ omnia suis locis tum antecedd. tum conse-
 seqq. tractata invenies. 2. Causa movens, gratia vel dilectio Dei, cum
 quā concurret veritas promissionum, de benedicti seminis semine *Gen. 3,*
15. c. 22, 18. Excluditur autem omnis respectus dignitatis vel meriti, quo-
 rum nihil fuit in eligendis vocandisq; *Deut. 7. v. 7, 8. 2. Tim. 1. v. 9.* nam
 gentem, quam pollutam Deus invenit (quales naturā omnes sumus)
 ejusdem misertus & ipse mundare & in sponsam assumere omniq; glo-
 riā ornare constituit *Ezech. 16. v. 1. seqq. 3.* Media, Verbum & Sacramen-
 ta; donec ipse Deus omnia sit in omnibus immediate *Matth. 28. v. 19, 20.*
1. Cor.

1. Cor. 15. v. 28. 4. Virtus ad constituendam Ecclesiam, in gratiâ & gloriâ, & sic ad novam Creationem (De quâ passim in Prophetis. *vid. Diss. 3. §. 3*) necessaria, non humana est, sed merè divina *Eph. 1. v. 19. Phil. 3. v. 21.* 5. Causa instrumentalis, Prophetæ, Apostoli, Ministerium verbi, qui sunt *συνεργοὶ θεοῦ*, in & pro Ecclesiâ, quæ ipsa est *γεωργιον καὶ οἰκοδομὴ αἰνέσ* 1. Cor. 3. 9. *conf. 1. Tim. 3. v. 15.* adde *Eph. 2. v. 19, 20, 21, 22.* 2. Petr. 1. v. 16, *seqq.* 2. Cor. 5. v. 19, 20. FINIS & EFFECTUS iidem hic sunt, qui omnium actionum Dei salutarium, & dicunt summam adimplerionem propòsiti ac beneplaciti divini, in laudem gloriôsæ gratiæ ejus, & salutem animarum nostrarum, *vide inter alia Ps. 8. & 19.* Quibus subiicimus temporalem mundi conservationem, quæ fit *מְקַיֵּם מַעֲמָלָא*, exemplum cape ex *Gen. 18.* Rationem sufficit longanimitas Dei, 2. Petr. 3. 9. SUBJECTUM, sunt homines per verbum & sacramenta vocati; peculiariter illi qui vocationi divinæ obtemperant, *Matth. 11. 28. seqq. Jes. 66. v. 1, 2. Job. 14, 23.*

§. 3. FORMA Ecclesiæ vel interna est vel externa. *Illâ* consistit in intimâ unione fidelium cum Christo, membrorum cum capite, in Spiritu per fidem, de quâ actum *Diss. 4. §. 11.* Hæc in convenientiâ externæ professionis doctrinæ veræ de Christo, Et hinc emergit duplex Ecclesiæ consideratio, interior & exterior. Quoad *interiorem*, constituunt Ecclesiam non nisi ex Deo renati, in Christum credentes, & ductu Spiritus ejus vocatione suâ dignè viventes, *Eph. 4. v. 1. seqq. 6. v. 23, 24. Tit. 2, 14.* uno nomine SANCTI, qui communionem habent tum cum ipso Deo tum inter se, 1. *Joh. 1. v. 3.* per Spiritum S. qui conjungit spiritum omnium fidelium in Christo per fidem *Eph. 4. v. 3, 4. 1. Cor. 5, 3. Philem. v. 16, 17, 25.* Undè fluit participatio vel communicatio tum passionum corporis Christi (mystici) *Phil. 3. v. 10. 1. Pet. 5, 9. Col. 1. v. 24.* tum gratiæ, gloriæ, omniumq; bonorum cœlestium *d. l. v. 12. &c.* adde *Rom. 8.* Nec non communis sanctorum excellentia, auctoritas & potestas, *Matth. 18, 18. 19, 20. 1. Cor. 5. v. 3. seqq. 1. Thes. 4, 8.* Et sic considerata Ecclesia appellatur corpus Domini *Eph. 4. v. 16. 6. v. 30. 6. v. 22. Col. 1. v. 18.* (adde) 1. Cor. 12. v. 12. *seqq.* Sponsa Christi *Apoc. 21, 2. Cant. 4, 9, 10, 12. Ose. 2, 20, 21.* quæ & mater omnium nostra *Gal. 4, 26. Jes. 49, 54.* item *ἀδελφότης* 1. Pet. 5, 9. *Rom. 8, 29. &c.* & hæc est principium *Φιλαδελφίας*, 2. Pet. 1. v. 7.

§. 4. Ex unione hæc resultat 1. *Unitas*, quâ militans Ecclesia (quam possissimum h. l. spectamus) una est 1. cum Ecclesiâ in cœlis triumphantem *Ebr. 12, 22, 23, 24.* sed cum hoc discrimine, quod, quæ hic spe, illïc re obtinentur; quodq; hæc colligitur per media, cumq; peccato & multis infirmitatibus

tatibus colluctatur, illuc immediatè beatur in gloriâ. Unde patet, Ang-
 los, etsi sunt socii, conservi & custodes nostri, nosq; futuri sumus *1. Cor. 3. 11.*
2. Cor. 11. 14. propriè tamen membra militantis Ecclesiæ non esse; præsertim
 cum nec redemptio ad illos pertineat, 2. in seipsâ, ob fundamenta unita-
 tis maxima, *Eph. 4. v. 3, 4, 5, 6. &c.* Cui non obstat distinctio. 1. tempo-
 rum, v. g. V. & N. T. una enim & Catholica Ecclesia est, cui promittitur
 sub veteri fœdere, admiranda amplificatio futura sub novo *Jes. 54. & 60.*
Rom. 9. v. 6, 7. 2. Locorum, quæ optimè consistit cum unitate Spiritus. 3.
 personarum: hæc enim non valet in regno Christi *Gal. 3, 28. Act. 10. 34, 35.*
 II. *Bonitas* sive sanctitas, tum ob justitiam Christi fide imputatam, tum
 renovationem ad imaginem Dei per spiritum ejus, quæ interna Ecclesiæ
 pulchritudo est *Psal. 45. v. 12. seqq. Eph. 5. v. 26. Jes. 4. v. 3, 4.* cujus consum-
 matio in futuro seculo, III. *Veritas*, quæ tria dicuntur. 1. Verè existere,
 in mundo fideles, ubicunq; locorum vivunt *1. Cor. 1, 2.* Ratio sumitur ab
 efficacîâ verbi divini *Jes. 55. v. 10, 11.* 2. Durare ejusmodi cœterum usq; ad
 finem mundi, & nunquam totaliter deficere. Probatur ex perpetuâ præ-
 sentiâ tum ipsius Christi *Matth. 18, 20. c. 28, 20.* tum verbi & Spiritus ejus,
Jes. 59. v. 21. vi fœderis & promissionum infallibilium. Huc refer loca,
 de semine Christi innumerabili, continuo (*לרר ררר*) *Psal. 22. 72. &c.*
 3. Esse hanc ecclesiam stabilem & inexpugnabilem, ob fundamentum,
 cui insistit (Christum) *Matth. 16, 18.* & hinc pendentem fidelem verbi cu-
 stodiam, undè vocatur *ἐκκλησία καὶ ἐδοξάσθη τῆς ἀληθείας*, *1. Tim. 3, 15.*

§. 5. Cum firmitate hæc rectè subsistit *invisibilitas*, quæ occulta &
 incognita dicitur Ecclesia, non coram Deo, qui novit suos *2. Tim. 1, 19.*
 sed hominibus, & quidem non ratione subjectorum, quæ videntur ut
 homines, tamen non ut filij Dei, sed resp. fidei, in habitationis Sp Dei,
 & sanctitatis internæ. *Luc. 17, v. 21. Rom. 14, 17. &c.* item vitæ & gloriæ cū
 Christo in Deo absconditæ *Col. 3. v. 3. 1. Job. 3, v. 2.* Hinc patet decisio
controversiæ de visibilitate Ecclesiæ, ubi tenendum 1. visibilem eam di-
 ci respectu externæ professionis doctrinæ veræ (de quâ paulo post) seu
 extrinsecæ communionis verbi & sacramentorum, quæ sunt signa visibi-
 lia. 2. Huic nec sanctos esse eximendos, tamen non omnes sancti
 sunt (sanctitate internâ, invisibili) qui eadem utuntur. 3. Labi posse ex-
 ternum consensum, salvo interno. Et hinc 4. visibilitatem non esse de-
 essentiâ Ecclesiæ. Pro exemplo est tempus Eliæ *1. Reg. 19. v. 17, 18.*

§. 6. Constitutioni & proprietatibus ecclesiæ intrinsecus conside-
 ratæ, militantis, subiicimus certas ejusdem passionis, actionesq;. Illas
 commu-

communiter vocamus CRUCEM Christianorum, cujus (I.) necessitatem, utilitatem & fructus salutes, commendant loca *Matth. 16. 24. Act. 14. v. 22. 2. Tim. 3. 12. Ebr. 12. 2. Cor. 4. v. 17, 18. Rom. 5. v. 3. c. 8 v. 17, 18, 29.* ubi imprimis spectanda conformitas fidelium cum imagine Christi, ad quam prædestinati ac vocati sumus: & hinc petendæ consolationes in cruce: adde orationem Christi valedictoriam *Job. 16.* & Psalterium Davidis. &c. II. Ad Crucem, ut sit *δοκιμασία* seu *παιδεία* paterna, non *πρωεία* vel poena propriè dicta, ab irato iudice inflicta, requiruntur 1. Bona conscientia *1. Pet. 2. v. 19, 20. c. 3. 16, 17. 2. Cor.* fide salvificâ purificatum, & hinc existens, 3. *κοινωνία* vel communio spiritus Christi *Rom. 8. v. 14, 15, 17.* Et sic principium crucis piorum est affectus Dei paternus in Christo *Ebr. 12. v. 3, 6. seqq.* III. Afflictiones fidelium vel inter-næ sunt, provenientes ex luctâ carnis & spiritus, ob abnegationem nostri ipsorum *Matth. 16. v. 24. Rom. 7.* vel externæ, odia, calumniæ, persecutiones &c. *c. 8. 35, 36.* Actiones Ecclesiæ ex virtute Spiritus S. sunt confessio Domini *Rom. 10. v. 9, 10. Matth. 10. v. 32.* studium bonorum operum. *Tit. 2. v. 14.* in quo eminet *Charitas* mutua, ceu nota discipulorum Christi *Job. 13. v. 34, 35. 1. Job. 3.* & PRECES fideles. Harum observa 1. necessitatem, ob indigentiam nostram & gloriam Deo dandam. Huc refer omnes invitationes divinas ad orandum v. g. *Ps. 50. Job. 16. 2.* Obiectum, qui verus isq; trinus Deus, *Deut. 6. Matth. 4. v. 10.* & totus Christus, secundum utramq; naturam, non modo divinam sed & humanam, *Phil. 2. v. 10.* vi unionis hypostaticæ, 3. formam, quæ est fides in Christum: in hujus enim nomine invocandus Deus, ut patet *Matth. 6. Job. 16, 23. 4.* Effectum, ex auditionem secundum voluntatem Dei, juxta quam & orant fideles in spiritu, qui causa est salutarium precum *Rom. 8, 26, 27. 5.* Ipsa *ἀντιλογία* seu res petendas, quarum comprehensio est in Oratione Dominicâ. *Matth. 6. Luc. 11.*

§. 7. In exteriori ecclesiæ consideratione, quâ respicitur externa professio doctrinæ veræ de Christo, vel communio verbi & sacramentorum, non exclusâ tamen internâ (fidei & spiritus) ubi plures coetus particulares in fundamentis doctrinæ Christianæ consentientes, faciunt unam catholicam seu universalem Ecclesiam in mundo; norantur I. Principium, vocatio universalis divina, quam ostendunt parabolæ, de vineâ *Matth. 20* nuptiis *22.* convivio magno *Luc. 14.* &c. II. Notæ vel *πρωεία* genuina, quæ sunt verbum & sacramenta, *Matth. 28 v. 19, 20. Gal. 3, 27. 1. Cor. 10. v. 16, 17. 1. Job. 5. v. 6, 8.* De his tenendum 1. ubicunq;

verbum Dei purè prædicatur & sacramenta rectè administrantur & usurpantur, ibi esse veram Ecclesiam, vi promissionis *Jes. 55, 10.* sed & 2. *scorias humanas prædicationi verbi admixtas, virtutem illius internam im, pedire quidem sapius, sed non omnino tollere Matth. 23 v. 2, 3, 4. Act. 13 27. 3.* Alia, veluti continuam Episcoporum successionem, externum splendorem &c. non esse nativas & infallibiles ecclesiæ notas, cum lateat nonnunquam vera Ecclesia, præsertim tempore persecutionis & magnæ alicujus Apostasias. 1. *Reg. 19. Rom. 11, 2. seqq.*

§. 8. Controvertitur hîc *de errore Ecclesiæ*. Assertio 1. Errare adeoq; deficere posse particulares certorum locorum Ecclesias, testis est Asia &c. interim 2. Catholica Ecclesia tota errare nequit errorem, fundamentum fidei subvertentem, ob dicta 1. *Tim. 3, v. 15. Matth. 16, 18. Jes. 59. v. 21. &c.* tametsi 3. Error aliquis etiam in fundamento ita invalescere potest, ut non detur publicus & illustris cœtus, qui infectus non sit, 1. *Reg. 19. Ps. 12. v. 2.* præsertim sub finem seculi *Luc. 18, 8. Matth. 24, 24.* & tum latent verè credentes, quâ unionem spiritualement.

§. 9. III. Subjectum; de quo controversia est, & Q. *quid statuendum sit de non sanctis?* Ass. I. sunt hi in externâ societate & communione Ecclesiæ, dummodò sunt baptizati, nec publicè apostatæ facti, neq; legitime excommunicati. Probatur ex parabolâ de Zizaniis, de piscaturâ *Matth. 13. &c.* Sed 2. vera & viva corporis Christi membra non sunt *Joh. 15. conf. Epist. 1. Joh.* interim 3. omnibus patet reditus ad fœdus gratiæ per poenitentiam, ex intentione Dei & Ecclesiæ, *vid. Diss. præced. 12.*

§. 10. IV. Forma regiminis, quæ non mundana est sed spiritualis *Joh. 18 36, 37. Luc. 22. 25. 1. Pet. 5, 3.* consistens in testimonio veritatis, quod absolvunt 1. prædicationi verbi & dispensatio sacramentorum legitima, *Matth. 28. &c.* 2. operatio Spiritus S. efficacis per illa media in cordibus hominum ad regenerationem & renovationem, 3. potestas remittendi & retinendi peccata (ministri peculiariter commissa *Joh. 20.*) quarum illa Absolutio, hæc *Excommunicatio* vocatur, quæ ipsa, ubi quando & quomodo faciendâ sit, pete ex *Matth. 18. v. 15. seqq. 1. Cor. 5. v. 3, 4.* His ad de Disciplinam in externis RITIBUS. De quib. observandum, 1. ritus qui faciunt ad ædificationem & bonum ordinem in Ecclesiâ, quiq; absq; scandalo retineri possunt, liberè (cum adiaphori sint) servandi sunt 1. *Cor. 14. 2.* In iisdem nihil temerè est innovandum, nedum sine consensu totius Ecclesiæ, nec cedendum adversariis, potissimum cum agitur principaliter de doctrinâ, & verâ libertate Christianâ, *Gal. 2. v. 3, 4.* 3. ubiq; spectanda, pietas, charitas, decens ordo & ædificatio Ecclesiæ, 1. *Cor. 13. 14.*

§. II. Con-

§. 11. Controversitur hic de regimine Ecclesiastico, & Q. 1. *an sit sum-
mum aliquod Ecclesia caput visibile?* N. ob rationem regni Christi (qui
unicum corporis sui caput est) in *preced. §.* expositam. 2. *Quo loco ha-
benda sint decreta conciliorum?* R. si consentiunt Scripturæ S. testes veri-
tatis sunt; si minus, auctoritas eorum nulla est, vid. *Disp. 1.* Quæritur 3. *de
valore traditionum Ecclesie?* R. Quæ non nituntur mandato vel aucto-
ritate verbi divini, præcepta sunt hominum, Deo non placentia, nedum
pro cultu ejus reputanda *Matth. 15, 9.*

§. 12. Istis, quæ præcedunt, positis, facile fit judicium de MINISTERIO
ECCLESIASTICO (per hoc enim colligit sibi Deus Ecclesiam in terris)
cujus præcipuæ eaq; communissimæ appellationes sunt, quod dicuntur
Ministri & Dispensatores mysteriorum Dei, 1. *Cor. 4 v. 1.* Item מְלָאכִים
לְהוָה Legati Domini, quales & fuerunt ordinariè in V. T. sacerdotium
Leviticum *Mal. 2. v. 5, 6. 7.* AUTOR ministerii est verus Deus, & quidem
Pater *Matth. 9, 38* Filius, *Eph. 4, 11.* Spiritus S. *Act. 20, 28.* Ex Deo enim re-
conciliante sibi ipsi mundum, & ordinante ministerium reconciliationis
omnia sunt: FINIS itaq; est reconciliatio hominum cum Deo, 2. *Cor. 5,
18, 19, 20.* & consequenter salus æterna 1. *Tim. 4, 16.* Ex autore porro &
sine æstimatur, cum dignitas, iū utilitas, nec minùs necessitas ministerij,
quam evincunt in specie loca *Rom. 10, 13, 14. 1. Cor. 1, 21, 6. 4. v. 1.* adeoq;
ipsa officij ejusq; partium descriptio, de qua paulo post. Et hinc patet de-
cisio *Controversa, an Sp. S. obtingat hominibus sine externo verbo & usu
Sacramentorum, atq; ita sine operâ ministerij?* N. quoad modum ordina-
rium. Nec obstat promissio fœderalis *Jer. 31. v. 33.* (confer. *Ebr. 8*) nam
interna illuminationis gratia opposita est non omni doctrinæ externæ,
vel usui sacramentor. sed operosæ duntaxat institutioni legali, cujus ca-
paces non sunt infantes (parvuli) qui tamen in fœdus novum (per Ba-
ptismum ordinariè) recepti, juxta cum adultis Deum cognoscere dicun-
tur *vers. 34.* Deinde eadem Lex s. verbum externū, intrinsecus imprimi-
tur cordibus à Sp. S. & efficax per eundem redditur, *conf. 1. Job. 2. v. 27.*

§. 13. SUBJECTUM hic sunt Viri idonei, Christiani, necessariis ad mi-
nisterium requisitis instructi: ubi Q. *an femina excludantur?* A. quoad
ordinarium publicè docendi munus 1. *Cor. 14 v. 34, 35. 1. Tim. 2. v. 12.*
Requisita necessaria sunt 1. scientia divina communi fidei analoga, seriâ
oratione & verbi divini meditatione (quibus non deest, faciens ad δο-
κιμὴν Tentatio) comparata, ne quis sit ἀνοδιδάκτος sed θεοδιδάκ-
τος. *Mal. 2. v. 7. 2. Tim. 3. v. 14, 15, 16, 17.* 2. ut sit διδάκτιμος & potens
tū ad exhortandū in sanâ doctrinâ, tum convincendum contradicentes
a. *Tim. 3.*

1. *Tim.* 3. 2. *Tit.* 1. v. 9. adeoq; & donis ad id ædificantibus polleat; 1. *Cor.* 14.
 3. ut habeat testimonium inculpatæ vitæ, nec sui ipsius sed Christi amore,
 Episcopatum, ceu bonum opus (Deo præstandum) desideret, *d. l.* 1. *Tim.*
 3. v. 1, 7. *Tit.* 1. v. 7. *Aff.* 6. v. 3. FORMAM faciunt 1. Vocatio (quæ basis est
 ministerij) eaq; non solum communis ad Christianismum, sed ad mini-
 sterium peculiaris, divina: quam omninò necessariam esse propugnamus
 ex *Rom.* 10. v. 15. *Ebr.* 5. v. 4. *Jer.* 23, 21. c. 27, 14. Est autem vocatio divina alia
 immediata, quæ fit nec ab hominibus nec per homines, quomodo vocati
 sunt prophetæ (extraordinarij doctores V. T.) & Apostoli in N. T. (*Gal.* 1.
 v. 1.) alia ordinariè mediata, quæ hodiè obtinet in Ecclesiâ (immedia-
 tam enim ut aliquis expectet, nec mandatum nec promissionem in sacris
 habemus, quanquam voluntati & potentix divinæ nihil hîc præscribi-
 mus) fitq; à Deo sed per homines, mediante electione sive per sortem, de
 quâ *Aff.* 1. sive (quod analogum sorti est, & nunc communiter valet) per
 vota. Utrobiq; ad vocationem, ut divina adeoq; legitima habeatur, requi-
 ritur 1. Præsentatio certatum personarum, de quarum pietate & erudi-
 tione constet. 2. Preces publicæ à totâ Ecclesiâ fundendæ. 3. fors jacienda,
 vel vota dicenda in timore Domini, citrà carnales affectus & respectus: *Aff.* 1. & 6. *Eligens* hic Ecclesia est, quæ hodiè communiter constat
 ex Magistratu, Presbyterio & Laicis, quorum ordinum nullus excluden-
 dus. In personâ eligendâ vocandâq; spectanda sunt, quæ suprâ posita, re-
 quisi. Vocationi subiicimus *Ordinationem*, quæ fit per preces & manu-
 um impositionem *Aff.* 6. v. 6. c. 13. v. 3. 1. *Tim.* 4, 14. 2. *Tim.* 1. v. 6. eaq; ut
 publicum vocationis testimonium retinenda, II. Officij administratio
 fidelis 1. *Cor.* 4, 3. Constitit hæc I. principaliter in docendo verbum ut
 verbum Dei *Tit.* 1. 1, *Pet.* 4, 11. (idq; publicè & privatim urgendo) &
 administrando sacramenta secundum institutionem Christi, *Matth.* 28.
 II. in orando pro totâ Ecclesia *Aff.* 6, 4. *Eph.* 3. & c. III. in exercen-
 dâ potestate Ecclesiæ, de quâ §. 10. IV. in exemplari vitâ (fugâ vitiorum &
 studio bonorum operum) 1. *Tim.* 3. *seqq.* *Tit.* 1. & 2. ut sint typi gregis
 & ne blasphemetur sermo Dei. Controvertitur *hic de ministerio malo-
 rum.* *Aff.* 1. Verbum & Sacramenta non infrugifera sed efficacia in se
 sunt, etsi per malos exhibeantur. Ratio, quia virtus illorum non
 pendet ab externâ actione, sed ab auctore Deo 1. *Cor.* 3, 7. cujus fidem non
 evacuat hominum incredulitas *Rom.* 3. & sic nec mens, nec vita. adde
 loca alia *Matt.* 23. v. 3, *Phil.* 1, 18. Sed 2. ministri non sancti, sibi & Ecclesiæ
 damno vivunt, suntq; graviore iudicio obnoxii 1. *Cor.* 9, 27. *Jac.* 3. v. 1.
 3. optimè docet, qui se ipsum prius explorat & docet.

§. 11. Controvertitur hic de regimine Ecclesiastico, & *num aliquod Ecclesie caput visibile?* N. ob rationem re-
 unicum corporis sui caput est) in *praced. §.* expositam
tenda sint decreta conciliorum? R. si consentiunt Scriptu-
 ratis sunt; sin minus, auctoritas eorum nulla est, vid *Disp.*
valore traditionum Ecclesie? R. Quæ non nituntur man-
 ritate verbi divini, præcepta sunt hominum, Deo non pla-
 pro cultu ejus reputanda *Matth. 15, 9.*

§. 12. Istis, quæ præcedunt, positis, facile fit judicium de
 ECCLESIASTICO (per hoc enim colligit sibi Deus Eccl-
 eijus præcipuæ eaq; communissimæ appellationes sunt,
 Ministri & Dispensatores mysteriorum Dei, *1. Cor. 4 v. 1*
 וְהָיוּ לְמַלְאכֵי דְּמוֹנִי Legati Domini, quales & fuerunt ordinariè in V. T.
 Leviticum *Mal. 2. v. 5, 6. 7. AUTOR* ministerii est verus D-
 Pater *Matth. 9, 38* Filius, *Eph. 4, 11. Spiritus S. Act. 20, 28.* E-
 conciliante sibi ipsi mundum, & ordinante ministerium r-
 omnia sunt: FINIS itaq; est reconciliatio hominum cum
 18, 19, 20. & consequenter salus æterna *1. Tim. 4, 16.* Ex a-
 sine æstimatur, cum dignitas, tū utilitas, nec minùs necess-
 quam evincunt in specie loca *Rom. 10. 13, 14. 1. Cor. 1. 21, 6*
 ipsa officij ejusq; partium descriptio, de quâ paulo post. Ec-
 clesio *Controversia, an Sp. S. obtingat hominibus sine exte-*
Sacramentorum, atq; is à sine operâ ministerij? N. quoad m-
 rium. Nec obstat promissio fœderalis *Jer. 31. v. 33.* (con-
 interna illuminationis gratia opposita est non omni doc-
 vel usui sacramentor. sed operosæ duntaxat institutioni le-
 paces non sunt infantes (parvuli) qui tamen in fœdus n-
 ptissimum ordinariè) recepti, juxta cum adultis Deum cog-
 tur *vers. 34.* Deinde eadem Lex s. verbum externū, intrin-
 tur cordibus à Sp. S. & efficax per eundem redditur, *conf. 1.*

§. 13. SUBJECTUM hic sunt Viri idonei, Christiani, ne-
 ministerium requisitis instructi: ubi Q. *an fœmina excludan-*
 ordinarium publicè docendi munus *1. Cor. 14. v. 34, 35.*
 Requisita necessaria sunt 1. scientia divina communi fide
 oratione & verbi divini meditatione (quibus non deerit
 κηνη Tentatio) comparata, ne quis sit αὐτοδιδάκτος
 τῶ. *Mal. 2. v. 7. 2. Tim. 3. v. 14, 15, 16, 17. 2. ut sit διδάσκων*
 tū ad exhortandū in sanâ doctrinâ, tum convincendum

